

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-09-000 085
Бањалука, 01.07.2009. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као председника вијећа, Јанка Нинића и Драгослава Лукића, као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца Д. М., М. К., Б. Д., М. Б., М. С., М. М., Ч. С., Р. М., М. П., Б. Н., Д. Б., С. М., М. Р., С. П., М. В., М. Ђ., Р. М.1, Б. Т., П. Д., Д. В., Ч. Б., М. З., З. К., Б. Д., В. К., М. Р.1, Р. К. и М. С.1 из П., заступају их пуномоћници М. Д. и Д. З. адвокати из П., ул..., против тужене ЈКП Ц. Т. из П., заступа је директор Д. С. ради заштите права из радног односа, одлучујући по ревизији тужилаца против рјешења Округног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-08-000 445 од 26.09.2008. године, у сједници одржаној дана 01.07.2009. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се одбија.

Образложење

Рјешењем Основног суда у Приједору број 77-0-П-06-000 639 од 20.06.2008. године тај суд се огласио апсолутно ненадлежним за поступање по дијелу тужбе у овој ствари, којим тужиоци траже да им тужена исплати потраживања по основу борачког додатка, па је тужба у том дијелу одбачена, а у дијелу којим су тужиоци Д. М., Д. В. и Ч. Б. тражили исплату потраживања по основу разлике плата, регреса, топлог obroка, зимнице и огријева, тужба је одбачена као неблаговремена - уз образложење: да су тужиоци дана 01.09.2006. године поднијели тужбу тражећи да им тужена на име борачког додатка за период од 01.07.2001. године до 31.08.2006. године исплати – Д. М. 4.914,60 КМ, М. К. 6.341,98 КМ, Б. Д. 2.079,40 КМ, М. Б. 4.422,90 КМ, М. С. 5.292,40 КМ, М. М. 5.409,36 КМ, Ч. С. 2.329,98 КМ, Р. М. 4.894,98 КМ, М. П. 5.404,12 КМ, Б. Н. 6.453,78 КМ, Д. Б. 5.351,40 КМ, С. М. 2.832,00 КМ, М. Р. 1.889,02 КМ, С. П. 3.444,48 КМ, М. В. 5.817,20 КМ, М. Ђ. 1.659,24 КМ, Р. М. 583,78 КМ, Б. Т. 5.587,40 КМ, П. Д. 4.447,58 КМ, Д. В. 2.247,16 КМ, Ч. Б. 4.229,36 КМ, М. З. 4.866,98 КМ, З. К. 666,58 КМ, Б. Д. 1.071,32 КМ, В. К. 6.477,56 КМ, М. Р. 2.500,78 КМ, Р. К. 1.674,78 КМ и М. С. 2.339,30 КМ; да су уз то, истом тужбом тужиоци Д. М., Д. В. и Ч. Б. поставили захтјеве да им се на име накнаде за огријев, зимницу и регрес за период од 01.01.2000. до 31.12.2004. године исплати по 1.920,00 КМ са законском затезном каматом од 01.01.2000. до исплате, и на име топлог obroка по 1.120,00 КМ са законском затезном каматом од 01.09.2004. године до исплате, као и захтјеве да им се на име разлике плате за период од 01.11.2003. до 31.08.2004. године исплати – Д. М. 3.024,00 КМ, Д. В. 2.557,00 КМ и Ч. Б. 1.847,00 КМ са законском затезном каматом од 01.09.2004. године до исплате; да је борачки додаток једно од права установљених одредбама члана 22. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца ("Службени гласник РС" број 35/99), а да је одредбом члана 103. став 1. тога закона предвиђено да о правима по том закону у првом степену рјешавају општински органи управе надлежни за питања бораца и жртава рата, ако тим или другим законом није другачије одређено; да је суд отуда апсолутно ненадлежан да одлучује о том праву, па да се тужба у том дијелу одбацује на основу члана 16. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Српске, број 58/03, 85/03 и 63/07 - у даљем тексту: ЗПП); да се преостали захтјеви тужилаца Д. М., Д. В. и Ч. Б. односе на потраживања из основа рада и у вези са радом, па да тако овај спор у том дијелу има правни карактер радног спора, али да је тужба за та потраживања поднесена након протекла једногодишњег преклузивног рока из члана 105. став 2. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске", број 38/00, 26/01, 40/00,

47/02, 38/03 и 66/03), па да се отуда и у том дијелу одбацује као неблаговремена на основу члана 67. став 1. тачка 2. ЗПП.

Другостепеним рјешењем Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Ж-08-000 445 од 26.09.2008. године жалба тужилаца против тог првостепеног рјешења је одбијена као неоснована и то рјешење потврђено у цјелини. Из његовог образложења произлази да другостепени суд усваја разлоге првостепеног рјешења у цјелини као правилне, с тим да уз то указује и на одредбе члана 31. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца одбрамбено - отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник РС" број 46/04, 53/04 и 20/07) - да ће се поступак, услови и приоритети за остваривање права на борачки додатак регулисати посебним прописом, као и на одредбе члана 79. тога закона - да о правима по том закону у првом степену рјешавају општински органи управе надлежни за послове борачко-инвалидске заштите. Додаје да је тужена донијела одлуку број 020-712/01 од 03.08.2001. године о остваривању права радника - бораца на накнаду борачког додатка са примјеном од 01.07.2001. године, у којој је наведено да је њен саставни дио списак радника - бораца који у складу са Законом о правима бораца, војних инвалида и погинулих борца имају право на борачки додатак и изражава мишљење да она има својство извршне исправе у смислу одредаба члана 23. Закона о извршном поступку ("Службени гласник РС" број 59/03, 85/03 и 64/05), па да би тужиоци би тужиоци могли да своја потраживања по основу борачког додатка реализују по том закону.

Благовременом ревизијом тужиоци побијају то другостепено рјешење због повреде одредаба парничног поступка учињених у поступку пред другостепеним судом и због погрешне примјене материјалног права, истичући: да је тужена „у складу са Законом о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца", који је тада био на снази, донијела Одлуку о остваривању права радника - бораца на борачки додатак са примјеном од 01.07.2001. године; да је саставни дио те одлуке списак радника - бораца од 15.06.2001. године, који имају право на тај додатак са обрачунатим појединачним износима за сваки мјесец и за сваког борца; да им је по тој одлуци предметни додатак исплаћен за два мјесеца у 2001. и за један мјесец у 2002. години, а потом да је тужена престала да то чини, иако је ту ставку уредно обрачунавала и водила „у својим финансијским књигама за обрачун пореза и доприноса"; да је тој одлуци претходио захтјев Борачке организације тужене од 24.01.2001. године туженој за исплату спорног додатка, а потом дана 01.03.2001. године и захтјев тужене Секретаријату... Општине П. за категоризацију радника-бораца; да је, према томе, тужена „активно учествовала у рјешавању питања борачког додатка" и почела да га исплаћује, па да су отуда рјешења нижестепених судова, којима се проглашавају ненадлежним, погрешна. У првобитном поднеску (ревизији) од 24.11.2008. године, истакнут је и приговор на дио побијаног рјешења који се односи на потраживање Д. М., Д. В. и Ч. Б. по основу неисплаћених накнада за топли оброк, регрес, зимницу и разлику плате. Наводи се да је тужена дана 27.02.2006. године донијела „незакониту једнострану Одлуку да се ова потраживања искњиже", па да су тек тада сазнали да то неће бити плаћено и да су потом благовремено, дана, 31.08.2006. године, поднијели тужбу и за то потраживање. Предлажу да се побијано рјешење укине и предмет „врати на рад" првостепеном суду да „преиспита своју одлуку".

У благовременом одговору на ревизију тужена указује на могућност да је она неблаговремена, јер да је поднесена 31.12.2008. године. Истовремено, оспорава ревизионе приговоре и предлаже одбацивање ревизије као неблаговремене, а за случај благовремености, да се одбије као неоснована.

Размотривши ревизију и побијано рјешење по одредбама члана 241. ЗПП, затим одговор тужене и цјелокупне списе предметне правне ствари, овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Из списка предмета произлази да тужиоци потражују борачки додатак за период од 01.07.2001. до 31.08.2006. године позивајући се на Одлуку тужене број 020-712/01 од 03.08.2001. године о остваривању права радника - бораца на накнаду борачког додатка са примјеном од 01.07.2001. године. Ради се о праву из члана 22.

тада важећег Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца ("Службени гласник РС" број 35/99 - у даљем тексту: Закон из 1999. године), дефинисаног као право на додатак на зараду остварену на основу радног односа, односно као додатак уз накнаду који запослени борац остварују по прописима о радним односима и пензијско-инвалидском и здравственом осигурању (став 1.), који се одређује у одређеном проценту уз зараду односно накнаду (став 2.). Тај закон је био на снази до 29.05.2004. године, тј. до ступања на снагу Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске ("Службени гласник РС" број 46/04 - у даљем тексту: Закон из 2004. године), којим је борачки додатак одређен као новчано примање које борци остварују по основу дужине ангажовања у рату (члан 31. став 1.). Ту је и одредба да ће се поступак и услови за остваривање тога права, као и начин обезбјеђивања средстава, регулисати посебним прописом (члан 31. став 2.). Тај посебни пропис до дана подношења тужбе у овој ствари није донесен, али је зато чланом 79. тога закона предвиђено да захтјеве за признавање права по том закону у првом степену рјешавају општински, односно градски органи управе надлежни за послове борачко-инвалидске заштите, уколико законом није другачије одређено. Потом су услиједиле измјене и допуне тога закона ("Службени гласник РС" број 20/07) којим је измијењен члан 31. тако да је борачки додатак дефинисан као годишње новчано примање које борци остварују по основу ангажовања у рату у зони борбених дејстава (став 1), уз одредбу да ће се поступак, услови и приоритети за остваривање тога права регулисати посебним прописом Владе Републике Српске (став 2.). Поступајући по тој одредби Влада Републике Српске је донијела Уредбу о борачком додатку ("Службени гласник РС" број 45/07), којом је одређено да о праву на борачки додатак рјешава општински односно градски орган управе надлежан за послове борачко-инвалидске заштите, а да по жалби на рјешење првостепеног органа рјешава Министарство... (члан 3.).

При свему томе ваља имати у виду и одредбе члана 130. Закона из 1999. године и члана 109. став 1. Закона из 2004. године - да се средства за осваривање и коришћење права прописаних тим законима обезбјеђују у Буџету Републике Српске и с тим у вези посебан начин исплате тих примања одређен чланом 109. став 2., 3, 4. и 5. Закона из 2004. године. Дакле, не ради се о праву по основу рада код послодавца већ о праву по основу борачког статуса, које се остварује у посебном управним поступку, како то правилно налазе и нижестепени судови.

Одбацивање тужбе Д. М., Р. В. и Ч. Б. за преостала, напријед наведена потраживања по основу рада код тужене, засновано је на утврђеној чињеници да је тужба услиједила по протеклу једногодишњег субјективног преклузивног рока из члана 105. став 2. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске" број 38/00, 26/01, 40/00, 47/02, 38/03 и 66/03 - тада важећи текст). Приговор тих тужилаца да су тек дана 27.02.2006. године дознали да им то потраживање неће бити плаћено представља изношење нових чињеница и указивање на непотпуно утврђено чињенично стање, а из тог разлога ревизија се не може изјавити према изричитим одредбама члана 240. став 2. ЗПП-а. Изношење нових чињеница и предлагање нових доказа није могуће ни у жалби против првостепене одлуке осим ако жалилац пружи доказе да их без своје кривице није могао изнијети односно предложити до закључења главне расправе (члан 207. став 1. ЗПП).

Код таквог стања ствари, овај суд налази да не постоје разлози због којих је ревизија изјављена. Такође налази да побијано рјешење нема недостатака које би се односиле на страначку способност и заступање странака у овом спору, па се отуда ревизија тужилаца одбија као неоснована на основу члана 254.ЗПП - сходном примјеном члана 248. тога закона.

Предсједник вијећа
Петар Бајић